

WSZYSTKO ZACZĘŁO SIĘ OD CZAJNIKA,
CZYLI CO REWOLUCJA PRZEMYSŁOWA
ZMIENIŁA W ŻYCIU LUDZI?

MAŁGORZATA
WOJNAROWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program historii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Wszystko zaczęło się od czajnika, czyli co rewolucja przemysłowa zmieniła w życiu ludzi?

Cel ogólny

- poznanie najważniejszych wynalazków i ich wpływu na życie ludzi.

Cele operacyjne (szczegółowe)

Uczeń:

- wyjaśnia wpływ maszyny parowej i innych wynalazków XVIII i I połowy XIX wieku na zmiany w gospodarce,
- wskazuje na mapie obszary uprzemysłowienia,
- omawia znaczenie zmian gospodarczych dla życia ludzi,
- opowiada o warunkach życia robotników i ich rodzin.

Metody/techniki/formy pracy

- obejrzenie filmu i przygotowanie krótkiej prezentacji na jego bazie,
- praca pod kierunkiem – z mapą i tekstem źródłowym,
- dyskusja,
- praca w parach,
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne

- film *Co nam dała rewolucja przemysłowa – cuda techniki* <https://www.youtube.com/watch?v=RGJPtA6nA50> [dostęp: 12.12.2018],
- mapa Europy w XIX wieku,
- tekst źródłowy: *Robert Owen o skutkach systemu fabrycznego w Anglii (Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 1998, s. 135–136),*
- instrukcja dla uczniów (z podziałem na dwa wątki tematyczne i dostosowana do uczniów ze SPE),
- prezentacja przygotowana przez uczniów.

Opis przebiegu lekcji:

Praca w domu:

- Uczniowie oglądają film *Co nam dała rewolucja przemysłowa – cuda techniki* (YouTube, 26 minut).
- Przygotowują w parach krótką prezentację (do pięciu slajdów) na bazie filmu z uwzględnieniem następujących wątków (połowa uczniów skupia się na jednym, a połowa – na drugim):

1. Na czym polegał wynalazek Jamesa Watta i jakie znalazł zastosowanie w przemyśle?
2. Jak zmieniła się praca i życie ludzi zatrudnianych w fabrykach?

Praca na lekcji:

- Uczniowie prezentują na forum klasy przygotowane materiały w zakresie obu wątków, pozostali uzupełniają je, porządkują zdobyte w domu wiadomości.
- Praca w grupach: analiza tekstu źródłowego o warunkach pracy nieletnich z wykorzystaniem pytań pomocniczych (wszystkie grupy mają takie samo zadanie): *Jak wyglądał dzień pracy dziecka w fabryce? Jakie skutki miało to dla ich zdrowia i kondycji psychicznej? Jakie autor proponował zmiany w prawodawstwie?*
- Prezentacja pracy grup na forum, wzajemne uzupełnianie.
- Wyszukiwanie na mapie obszarów uprzemysłowienia w Europie.
- Dyskusja na podsumowanie – jakie były skutki społeczne rewolucji przemysłowej?

Komentarz metodyczny

Praca w trybie odwróconej lekcji. Uczniowie najpierw zdobywają podstawowe informacje o rewolucji przemysłowej z filmu, przygotowują krótką prezentację. Robią to w parach. Instrukcja jest przygotowana przez nauczyciela dla dwóch osobnych wątków (na różne aspekty mają zwrócić uwagę w filmie) oraz dostosowana dla uczniów ze SPE. Zawiera też wskazówki dotyczące samej prezentacji, bo uczniowie mają z tym problem (strona graficzna, ilość tekstu na slajdzie, sposób prezentowania materiału przez uczniów itp.). Wiąże się to z wymaganiem ogólnym przedmiotu: *Tworzenie krótkich i długich wypowiedzi: planu, notatki, rozprawki, prezentacji.*

Na lekcji nauczyciel udziela informacji zwrotnej na temat prezentacji, dotyczącej zarówno kwestii merytorycznych jak i formy przygotowanego materiału (ocenie kształtujące). Taką informację mogą też przekazywać inni uczniowie, gdyż znali kryteria przygotowania prezentacji (ocena koleżeńska).

Podczas zajęć uczniowie pracują w parach i grupach, porządkują swoją wiedzę, zdobywają informacje z tekstu źródłowego i mapy, dyskutują o społecznych skutkach rewolucji przemysłowej. Rozwijają w ten sposób umiejętności przedmiotowe i kompetencje kluczowe (społeczne, obywatelskie, cyfrowe, uczenia się, tworzenia informacji itp.). Nauczyciel na bieżąco udziela im wskazówek pomocnych w uczeniu się.